

medicus

ИНФОРМАТИВЕН ГЛАСНИК НА ЈАВНОТО ЗДРАВСТВО - ПИТИП, БРОЈ 30, 2020

**ЗАПОЗНАВАЊЕ И ЗАШТИТА
ОД „COVID - 19**

**ДА ЈА ИСТАКНЕМЕ УЛОГАТА
НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ,
ТЕХНИЧАРИ И АКУШЕРКИ**

Почитувани читатели,

Во овој број ќе посветиме малку простор за тимската работа на докторите со медицинските сестри, техничари и акушерките. Не затоа што тоа е мотото на Светскиот ден на здравјето, туку затоа што тоа е наша морална обврска под поимот „здравствен работници“ секогаш да мислиме на тимот доктор-медицинска сестра, медицински техничар, акушерка.

Интердисциплинарната тимска работа е многу важен модел кој е основен предуслов за квалитетна здравствена грижа. Истражувачите нашле дека со интегрирање на знаењето и вештините на сите здравствени профили, вклучувајќи ги лекарите, медицинските сестри и акушерките се постигнува многу подобар квалитет, се гради подобар однос со пациентите, се постигнува повисок степен на доверба меѓу пациентите и здравствените работници.

Самото име „тимска работа“ во здравствената заштита укажува на добра соработка, успешна комуникација во тимот кој се грижи за пациентите, побрзо решавањена проблемите кои се појавуваат, а одлуките седонесуваат заеднички, при што секој член на тимот го дава максималниот придонес согласно својот капацитет.

Тимовите функционираат само тогаш кога имаат јасен план во интерес на заедничката цел – поволниот исход и задоволството на пациентите.

Успешниот тим е фокусиран на проблемот, потребата на пациентот, можностите на установата, првичната проценка на состојбата на пациентот, и изнајдување на најдобро решение за дадениот проблем.

Зошто е важна тимската работа? Затоа што...

...болничката грижа станува сè покомплексна и поспецијализирана, што ги принудува здравствените работници заедно да учат нови методи и пристапи;

...многу истражувања покажале дека со ефикасна тимска работа се намалува бројот на медицински грешкисо што се подобрува безбедноста на пациентите. Членовите на тимот се координирани, секој си ја знае својата задача и крајната цел;

...пациентите не добиваат конфузни и различни информации од здравствените работници, туку тоа се информации согласно нивната реална здравствена состојба. Така, тие се чувствуваат послободни за разговор, поголем степен на доверба кон сите членови на тимот кој се грижи за нив;

...сите членови на тимот се позадоволни од работата, а успехот го споделуваат заеднички, факт кој е потврдено со многу истражувања.

Иако големиот дел од здравствената нега денес е фокусирана врз болеста и нејзиниот третман, сестринството добро се вклопува со најновите трендови и барања на јавноста за добросостојба и унапредување на здравјето. Со движењето за примарна здравствена заштита, сестрите се во првите редови во унапредување на семејните функции и здравиот семеен животен стил. Во склоп на ова, сестрите го поттикнуваат семејството да ја превземе одговорноста за сопственото здравје со тоа што ќе работат со семејствата во дневниот избори да се донесат одлуки кои се засноваат врз правилни информации. За да ги поддржат семејствата во унапредување на сопственото здравје ги користат чекорите од сестринскиот процес: проценка, планирање, имплементација и евалуација.

Инвестирањето во медицинските сестри и акушерки е вредно за финансите затоа што е во согласност со заклучокот на СЗО дека инвестициите во образованието и креирањето работни места во здравствениот и социјалниот сектор резултираат со тројно враќање и подобрен здравствен исход, глобална здравствена безбедност и инклузивен економски раст. Медицинските сестри и акушерки имаат централна улога во спроведувањето на здравствената заштита на населението- промоција, превенција, третман и рехабилитација на населението, особено во подрачјата со големи здравствени потреби, каде може да бидат единствени здравствени работници на првата линијата за сочувување на здравјето на луѓето. Тие се изложени и на многу здравствени ризици на своето работно место и се подложни на многу професионални заболувања и на „синдромот на согорување“. Да им се заблагодариме за нивната тешка и одговорна работа!

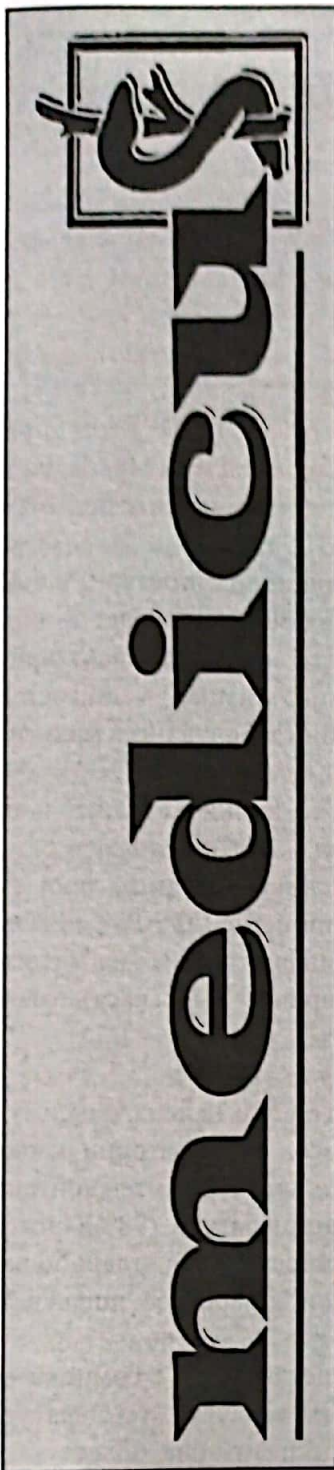
Затоа, оваа 2020 година, Светскиот ден на здравјето, 7. Април се одржа под мотото „Поддршка на медицинските сестри и акушерките“.

Да дадеме заедничка поддршка на светскиот ден на здравјето 2020: Да обезбедиме медицинските сестри и акушерки да бидат доволно силни да можат да пружат здравствена заштита на секој и секаде каде што е тоа потребно!

Медицинските сестри, техничарите и акушерките ни помагаат да живееме во посрекен и поздрав свет! Да ги почитуваме, цениме и поддржуваме!

Искрени желби,
Проф. д-р Елизабета Зисовска

Содржина:

ЗАПОЗНАВАЊЕ И МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД НОВИОТ КОРОНА ВИРУС <i>д-р Драгица Тимова, спец. инфектолог</i>	4
„BURNOUT“ СИНДРОМ <i>Гордана Камчева Михаилова</i>	6
КАРЦИНОМ НА БЕЛИ ДРОВОВИ <i>д-р Ален Георѓиев</i>	8
КВАЛИТЕТОТ НА ЖИВОТОТ НАСПРОТИ ДОЛЖНОСТА ЗА ЗАЧУВУВАЊЕ НА ЧОВЕКОВИОТ ЖИВОТ <i>Илија Милев</i>	10
СЕРОЛОШКА ДЕТЕКЦИЈА НА ЕРИТРОЦИТНИ КЛЕТОЧНИ АНТИГЕНИ <i>Нада Митревска</i>	14
„ДА ЈА ИСТАКНЕМЕ УЛОГАТА НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ И АКУШЕРКИ,“	16
ТРЕТМАН НА ПАЦИЕНТИ СО ДИЈАБЕТЕС ТИП 2 И КАРДИОВАСКУЛАРНА БОЛЕСТ <i>Валентина Велкоска Накова</i>	18
HERPES ZOSTER ВО ТЕК НА БРЕМЕНОСТ - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ <i>Александра Тонева Николова, Верица Тонева Стојменова</i>	20
ВИРУСНИ ИНФЕКЦИИ ВО ТЕК НА БРЕМЕНОСТ <i>Љупка Лазарева, Александар Стојановски</i>	22
ЕХОТОМОГРАФИЈА КАКО ПРИМАРЕН ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕТОД И „FOLOOW UP“ - МЕТОДА ЗА ДИФЕРЕНЦИРАЊЕ И ПОСТ ОПЕРАТИВНА КОНТРОЛНА, КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ СО NEPHROBLASTOM (WILLMS) TUMOR <i>Драгана Могилевска-Груевска, Катерина Китановска, Марија Караџозова, Цвета Могилевска</i>	24
КОЖНИ МАНИФЕСТАЦИИ КАЈ HAND-FOOT-MOUTH DISEASE <i>Д-р Мартина Ѓорѓиевска Камчева, специјалист по дерматовенерологија Д-р Лидија Петровска, специјалист по дерматовенерологија Прим. Д-р Јулијана Максимовиќ Милева, специјалист по дерматовенерологија</i>	26
ПРИМЕНА НА КИНЕЗИТЕРАПЕВТСКИ МЕТОДИ ПОСЛЕ РУПТУРА НА АХИЛОВА ТЕТИВА <i>Данче Василева, Фахрудин Мусоски</i>	28
СЕСТРИНСКА НЕГА НА ПАЦИЕНТИ СО АКУТЕН ИНФАРКТ ПРЕД И ПОСЛЕ ПЕРКУТАНА КОРОНАРНА ИНТЕРВЕНЦИЈА <i>Весна Станчевска, Гордана Панова</i>	30

medicus

Информативен гласник на
ЈАВНОТО ЗДРАВСТВО - ШТИП ГОДИНА III БРОЈ 30, 2020 година

e-mail: marinasuma@yahoo.com

Издавач: ЈЗУ Клиничка болница - Штип

Уредник: м-р Марина Шуманска

Рецензент: проф. д-р мед. сци. Елизабета Зисовска

Редакција: прим. д-р Стојче Василева, прим. д-р Зоран Живков,
прим. д-р сци. Билјана Лазарева, д-р сци. Гордана Камчева, прим. д-р Марина
Гацова, д-р Александар Стојановски, прим. д-р Севда Гацова, д-р сци. Страхил
Газепов, д-р сци. Наталија Дечовски, дипл. правник Мирче Панев,

м-р Марина Шуманска, м-р Лидија Миленковска,
м-р Павлина Николовска, д-р сци. Невенка Величкова

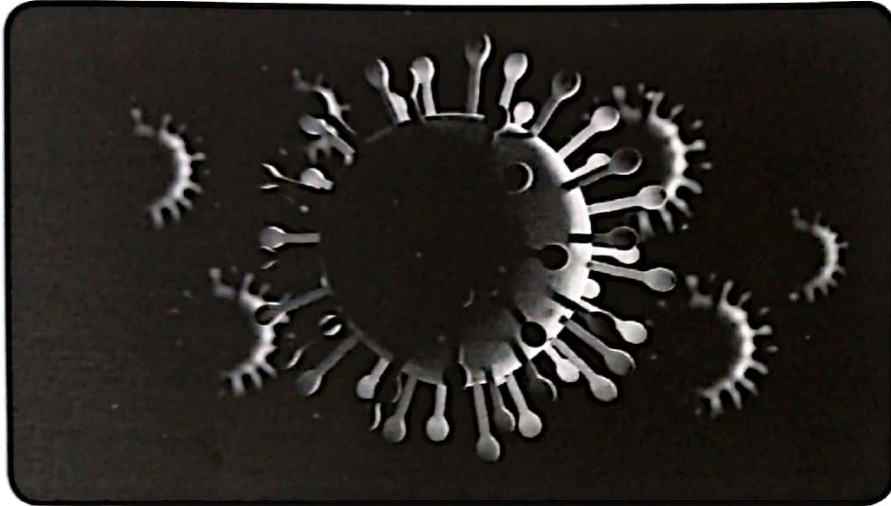
Печати: АРТ ПРИНТ СТУДИО - Скопје

Тираж: 300 примероци

ХЕРПЕС ЗОСТЕР ВО ТЕК НА БРЕМЕНОСТ – ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

Александра Тонева Николова, Верица Тонева Стојменова
Факултет за медицински науки
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

Varicellae zoster virus припаѓа на фамилијата Herpesviridae, DNK вирус. Примо инфекцијата на нашето поднебје најчесто се случува во детската возраст што резултира со прележување на Varicellae, а вирусот останува прикриен во дорзалните сензитивни ганглии на 'рбетниот мозок, со можност за реактивација во било кој период од животот, што клинички се манифестира како локален рецидив Zoster. Тригер фактори за јавување на овој рецидив се сите состојби кои доведуваат до пад на имунолошкиот систем, како што се напредната возраст, бројни коморбидитети, користење на имуномодулаторна терапија (особено

кортикостероиди, малигнитети (вклучувајќи го периодот постхемии пострадиотерапија). Зостерот како рецидив во текот на бременост е исклучително ретка состојба, но се јавува со оглед на изменетиот имунолошки систем.

Во нашиот случај, станува збор за 29 годишна пациентка, прва бременост, нулипара. Имено, локалната реактивација на VZV поминува низ три стадиуми: продромален, исипен и хроничен со постхерпетична навралгија. Продромалниот период, со чувство на печење и жарење во дерматомот инервиран од зафатениот нерв, траеше во период од една недела со постепено интензивирање

на симптомите. Егзантемот на zoster се јави во текот на 18-та гестациска недела. Исипниот стадиум се јави во дерматомот Th7-Th8 деснострано, најпрвин на кожата во пределот на епигаструмот, а потоа и на дерматомот на грбот. Исипниот стадиум траеше 2 недели, со карактеристична еволуција на промените од макули опкружени со еритемно хало, со што следуваше појава на ситни папули, кои еволуираа во ситни везикули, за на крајот да преминат во крусти. Во текот на исипот, симптомите кои се јавија беа: жарење, печење, чувство на парестезии, пробод со иглички, како и неможност за спиење на страната зафатена од зостерот, во почетокот поинтензивни, со болна чувствителност на допир на местото со облеката, за постепено намалување на интензитетот на симптомите. На местото на егзантемот, постојат цикатрикси од промените. Постхерпетичната невралгија перзистира и 5 месеци

подоцна во форма на лесни симптоми како печење и чешање на дерматомот на грбот. Бидејќи станува збор за локална промена, а не за генерализирана инфекција, а со оглед на фактот дека периодот на органогенезата е завршен, не се очекуваат било какви последици по плодот. Освен значењето за здравјето на мајката и плодот, лице со *Varicellae Zoster* реакција е значајно за околината како извор на зараза, т.е. постои можност за ширење на инфекцијата. Заболениот е инфективен за својата околина додека исипните промени не преминат во крусти. Лица подложни на инфекција се сите оние кои немаат прележано Варичела (овча сипаница) во текот на животот, најчесто детската популација. Со оглед на фактот дека во нашиот случај промената се јави на дел од телото кој е покриен, можноста за пренос на друго лице е минимална. Третманот на зостерот, кај трудницата се состоеше од аналгетска терапија (acetaminophen), витаминска, локална терапија со ung. Acyclovir и течна пудра. Системска апликација на cps. Acyclovir по правило е во првите 48 часа од почеткот на исипот и вообичаено се ординира во оние случаи каде постојат подраматични симптоми како што се треска, покачена температура, тенденција

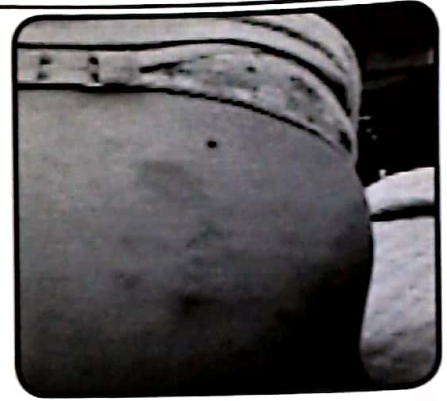
кон генерализација и дисеминација на болеста. Според FDA, лекот Acyclovir како пурински дериват, припаѓа на групата В (студиите на животни не докажале дека постои тератоген ефект врз плодот, но сепак бенефитот треба да биде поголем од ризикот). Интраорални и екстраорални знаци и симптоми во пределот во и надвор од устата не се забележани.

Слика бр. 1 Макулопапулозен исип во една недела по почеткот на симптомите.

Слика бр.2 Папуло-везикулозни промени на дерматомот на грбот

Слика бр. 3 Постепенa регресија на промените на дерматомот на грбот по локален третман со течна пудра и ung. Acyclovir

Слика бр.4 Исипот по 2 недели од појавувањето премина во крусти

Користена литература:

1. Анчевски А.; Гоцев Ѓ.; Павлова Љ.; Петрова Н.; и соработници, Дерматологија 2002, поглавје 13:125-127
2. Gross G.; Doerr H.W.; Herpes zoster recent aspects of diagnosis and control 2006, vol 26: 81-92 и др.